DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI

10. Sınıf · Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi · 6. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Kur'an'dan Mesajlar: İsrâ Suresi 36. Ayet ve Mülk Suresi 23. Ayet

İsrâ Suresi 36. ayet ve Mülk Suresi 23. ayetin anlamlarını Kur'an-ı Kerim meallerinden bularak bilgi kaynaklarıyla ilişkilendirir. · Kulak (işitme), göz (görme) ve kalp (akıl/idrak) yetilerinin doğru bilgiye ulaşmadaki rolünü ve ahiret sorumluluğunu açıklar. · Zan, tahmin, iftira ve doğrulanmamış haberlerin peşine düşmeme ilkesini günümüz iletişim ve medya ahlakı açısından değerlendirir.

HATIRLAYALIM

- İsrâ Suresi 36. ayette 'Hakkında kesin bilgin olmayan şeyin peşine düşme! Çünkü kulak, göz ve kalp sorumludur' buyrulur.
- Mülk Suresi 23. ayette Allah'ın insana kulaklar (sem'), gözler (ebsâr) ve kalpler (ef'ide) verdiği belirtilerek şükür emredilir.
- Kulak ve göz sağlam duyular ile vahyi dinlemeyi; kalp (fuâd) ise selim akıl, muhakeme ve iman merkezini temsil eder.

1 EŞLEŞTİRME

Ayetleri ve Kur'an kavramlarını temel mesajlarıyla eşleştiriniz.

KUR'AN'DAN MESAJLAR VE KAVRAMLAR

İsrâ 36. Ayet	Mülk 23. Ayet	el-Fuâd (Kalp)	Tebeyyün
Bilgi ve sorumluluk	Duyu, akıl ve şükür	Akletme ve idrak	Haberi doğrulama

- [ ] 1. İsrâ Suresi 36. Ayet
- [ ] 2. Mülk Suresi 23. Ayet
- [ ] 3. el-Fuâd / el-Ef'ide
- [ ] 4. Tebeyyün (Tahkik)

a) Düşünme, akletme, idrak etme ve iman merkezi olan kalp

b) Size kulaklar, gözler ve kalpler veren O'dur; ne az şükrediyorsunuz

c) Ulaşan bir haberin doğruluğunu kaynağından araştırıp doğrulama

d) Kesin bilgin olmayan şeyin peşine düşme; kulak, göz ve kalp sorumludur

2 SIRALAMA

Sosyal medyada karşılaşılan bir haberi paylaşmadan önce İslam bilgi ahlakına göre izlenecek adımları sıralayınız.

MEDYA AHLAKI VE BİLGİ DOĞRULAMA

1. Kaynak Kontrolü	2. Tahkik (Tebeyyün)	3. Emanet Filtresi	4. Sorumlu Paylaşım
Haber kimden geldi?	Kanıt ve delil arama	İftira ve kul hakkı var mı?	Yalnız doğruyu aktarma

- [ ] Yalnızca doğruluğu kesinleşmiş ve topluma faydalı bilgiyi paylaşma
- [ ] Bilginin doğruluğunu sağlam delillerle araştırıp teyit etme (Tebeyyün)
- [ ] Paylaşımın iftira, gıybet veya kul hakkı içerip içermediğini denetleme
- [ ] Haberin kaynağının güvenilir olup olmadığını sorgulama

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

'Hakkında kesin bilgin olmayan şeyin peşine düşme!' (İsrâ, 36) ayeti aşağıdakilerden hangisini doğrudan yasaklar?

İSRÂ SURESİ 36. AYETİN İLKELERİ

Yasaklanan Tutumlar	Sorumlu Tutulan Yetiler
Kesin bilgin olmayan şeyin ardına düşme	Kulak (Sem'), Göz (Basar), Kalp (Fuâd)
Zan, tahmin, iftira ve yalan şahitlik	Ahirette hepsi hesaba çekilecektir

(A) Kanıtsız zan, tahmin, iftira ve dedikoduyla hareket etmeyi

(B) Kur'an ayetlerinin anlamını güvenilir meallerden araştırmayı

(C) Evrendeki düzen üzerinde gözlem ve tefekkür yapmayı

(D) Bilmediği bir konuyu alanında uzman âlimlere sormayı

4 KISA CEVAP

Mülk Suresi 23. ayette geçen kulak (işitme), göz (görme) ve kalp (akıl) nimetlerinin şükrü nasıl yerine getirilir?

MÜLK SURESİ 23. AYET VE NİMETİN ŞÜKRÜ

İlahi Bilgi Donanımları	Gerçek Şükür Nasıl Edilir?
Kulaklar (İşitme) ve Gözler (Görme)	Hakikati dinlemek ve ibretle bakmak
Kalpler (Akletme ve İman Merkezi)	Aklı ilim ve salih amelde kullanmak

5 TABLOYU TAMAMLA

Ayetlerde geçen bilgi edinme araçlarını İslam bilgi kaynaklarıyla eşleştiren tabloyu tamamlayınız.

Ayetteki Kavram	Türkçe Karşılığı	İslam Bilgi Kaynağı Karşılığı
es-Sem'		Sağlam duyular ve Sadık haberi dinleme
el-Basar / el-Ebsâr	Göz / Görme duyusu	
el-Fuâd / el-Ef'ide		Selim akıl ve muhakeme merkezi
el-İlm	Kesin ve doğru bilgi	

6 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

İsrâ 36 ve Mülk 23. ayetlerin mesajlarıyla ilgili ifadeleri Doğru/Yanlış olarak belirleyiniz.

ÜÇ BİLGİ ARACI VE İSLAM BİLGİ KAYNAKLARI

1. Kulak (es-Sem')	2. Göz (el-Ebsâr)	3. Kalp (el-Ef'ide)
Anne karnında ilk gelişen	Şehadet âlemini gözlemler	Verileri muhakeme eder
Sadık haberi (vahyi) dinler	Sağlam duyuları temsil eder	Selim aklı ve vicdanı temsil eder

	D	Y
İnsan yalnızca el ve diliyle yaptıklarından sorumludur; kulak, göz ve kalbin sorumluluğu yoktur.	☐	☐
Ayetlerde sıralamanın 'kulak, göz ve kalp' olması anne karnındaki gelişim sırasıyla da uyumludur.	☐	☐
İslam'da inanç esasları ve hükümler zan ve tahmine değil, kesin bilgiye (ilme) dayanmalıdır.	☐	☐
Meallerden yararlanırken ayetin önceki ve sonraki bağlamını (siyak-sibak) gözetmek gereksizdir.	☐	☐

7 EŞLEŞTİRME

Kur'an-ı Kerim'i doğru anlama kavramlarını açıklamalarıyla eşleştiriniz.

KUR'AN'I DOĞRU ANLAMA REHBERİ

Meal	Tefsir	Siyak-Sibak	Esbâb-ı Nüzûl
Yaklaşık anlam çevirisi	Geniş ve derin açıklama	Ayetin öncesi-sonrası	Ayetlerin iniş sebepleri

☐ 1. Meal

☐ 2. Tefsir

☐ 3. Siyak ve Sibak

☐ 4. Esbâb-ı Nüzûl

a) Ayetlerin yaklaşık anlamlarıyla başka bir dile özet çevirisi

b) Ayetlerin veya surelerin indiriliş sebepleri

c) Ayetlerin bağlamı, dil incelikleri ve hükümleriyle geniş açıklaması

d) Ayetin önceki ve sonraki ifadelerle olan anlam bütünlüğü (bağlam)

8 ÇOKTAN SEÇMELİ

Bir ayeti cımbızlayarak tek başına değil, önceki ve sonraki ayetlerle ve Kur'an bütünlüğü içinde okumak neyi sağlar?

Ⓐ Ayetin tarihsel bağlamını tamamen göz ardı etmeyi

Ⓑ Zanna dayalı öznel yorumları kesin hüküm saymayı

Ⓒ Anlam kaymalarını önleyip ilahi mesajı doğru kavramayı

Ⓓ Tefsir ve sünnet kaynaklarına ihtiyacı ortadan kaldırmayı

9 ÇOKTAN SEÇMELİ

Mülk Suresi 23. ayette geçen 'kalpler (el-ef'ide)' kavramı İslam bilgi anlayışında öncelikle neyi ifade eder?

KUR'AN'DA KALP (EL-FUÂD) KAVRAMI

Biyolojik Anlamın Ötesinde	Bilgi ve İman Boyutu
Yalnız kan pompalayan organ değildir	Hak ile batılı ayıran selim akıldır
Düşünme, anlama ve akletme merkezidir	İman, vicdan ve sorumluluk yeridir

Ⓐ Yalnızca kan dolaşımını sağlayan biyolojik organı

Ⓑ İnsanın akletme, anlama, idrak ve iman merkezini

Ⓒ Doğrulanmamış sezgisel tahmin ve kuruntuları

Ⓓ Beş duyudan biri olan dokunma duyusunu

10 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları uygun kavramlarla tamamlayınız.

zan · tefsir · icma · meal

1. Kesin delile dayanmayan şüpheli tahmin ve kuruntulara _____ denir.
2. Kur'an ayetlerinin başka bir dile yaklaşık anlamlarıyla çevrilmesine _____ denir.
3. Ayetlerin iniş sebeplerini ve hükümlerini genişçe açıklayan eserlere _____ adı verilir.

11 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarından yararlanarak kavramları yazınız ve bir haberi kaynağından doğrulama anlamına gelen şifreyi bulunuz.

Ayetleri iniş sebepleri ve hükümleriyle açıklayan bilim dalı ☐☐☐☐☐☐

Görme duyusunu ifade eden Kur'an kavramı ☐☐☐☐☐

Duyularla algılanabilen görünen varlık dünyası (Şehadet) ☐☐☐☐☐☐☐

Bilgelik, doğru hüküm ve eşyanın hakikatini bilme ☐☐☐☐☐☐

İsrâ Suresi 36. ayette peşine düşülmesi emredilen kesin bilgi ☐☐☐☐

Kalp ve aklın hakikati kavrama yeteneği (İdrak) ☐☐☐☐☐

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

İsrâ Suresi 36. ayet ile Hucurât Suresi 6. ayeti dijital medya ve haber paylaşımı ahlakı açısından değerlendiriniz.

DİJİTAL ÇAĞDA İSRÂ 36 VE HUCURÂT 6

Doğrulanmamış Haber Yaymak	Müminin Bilgi Ahlakı
Zan ve dezenformasyona ortak olmaktır	Haberi kaynağından tahkik etmektir
Kul hakkı ve toplumsal zarara yol açar	Kulak, göz ve kalp hesabını unutmamaktır